

Witamy w Szkole Biblijnej „BEREA”

Berea

Chrześcijański Ośrodek Edukacyjny

Świętochłowice
ul. Wyzwolenia 8

www.berea.edu.pl
[bereda@bereda.edu.pl](mailto:berea@bereda.edu.pl)

*Chwałą Bożą jest rzecz ukryć,
a chwałą królów rzecz zbadać.*

Prz 25,2

Praktyczny wykład Nowego Testamentu

List św. Pawła do Rzymian

Część I

Wykład III

- Drobnie przypomnienie podstawowych ustaleń i założeń w odniesieniu do Listu do Rzymian
- Omówienie WARSTWY I – SEKCJE A i A1
- Omówienie WARSTWY II – SEKCJE B i B1
- Omówienie WARSTWY III – SEKCJE C i C1

*Chwałą Bożą jest rzecz ukryć,
a chwałą królów rzecz zbadać.*

Prz 25,2

Przypomnienie wybranych treści z wykładów I i II

Kontekst – jest problem!

Mocni: 14,2 „wierzy,
że może jeść
wszystko (...)"

Ignorowanie
i pogardzanie
SŁABYMI

11,13 "Do was zaś,
którzy jesteście
z pogan, mówię (...)"

Oskarżanie,
odmawianie
współudziału
w Chrystusie

Wyniosłość
i dążenie do
przewodzenia

7,1 „(...) mówię przecież
do tych, którzy
zakon znają (...)"

Słabi: 14,2 "słaby
zaś jarzynę jada"

Potępienie MOCNYCH
i osądzanie za
ignorowanie nieczystości

Problem społeczności w Rzymie

Chrześcijanie w Rzymie są poważnie nieświadomi Bożych planów i wagi dzieła Chrystusa.

Błędnie postrzegają swoje możliwości i kondycję moralną. Wchodzą na tory pychy. Ich konflikt całkowicie wywraca Boży plan dla nich. Grozi im, że potencjał dzieła Chrystusa skierowany ku ich dobru, może zostać całkowicie zniweczony.

Cel i oczekiwany owoc dzieła Chrystusa Paweł wskazał w Rz 15,5-12:

(5) A Bóg, który jest źródłem cierpliwości i pociechy, niech sprawi, abyście byli jednomyślni między sobą na wzór Jezusa Chrystusa, (6) abyście jednomyślnie, jednymi ustami wielbili Boga i Ojca Pana naszego, Jezusa Chrystusa. (7) Przeto przyjmujcie jedni drugich, jak i Chrystus przyjął nas, ku chwale Boga. (8) Gdyż powiadam, że Chrystus stał się sługą obrzezanych, ze względu na prawdę Bożą, aby potwierdzić obietnice dane ojcom. (9) I aby poganie wielbili Boga za miłosierdzie, jak napisano: Dlatego będę cię wyznawał między poganami i będę śpiewał imieniu twemu. (10) I znowu mówi: Weselcie się, poganie, z jego ludem. (11) I znowu: Chwalcie Pana, wszyscy poganie, i niech go wysławiają wszystkie ludy. (12) I znowu Izajasz powiada: Wyrośnie odrośl z pnia Jessego i powstanie, aby panować nad poganami; w nim poganie nadzieję pokładać będą.

Dialog Pawła a struktura społeczności

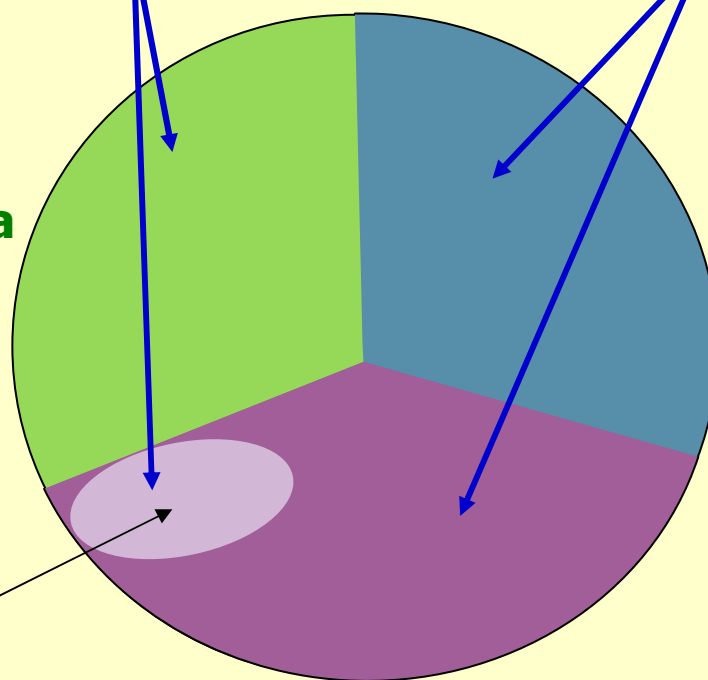
Paweł korzysta ze wsparcia tych dwóch grup

...a polemizuje przede wszystkim z tymi dwoma, ze zdecydowanym akcentem na grupie **judeochrześcijan**

judeochrześcijanie którzy **zgadzają się z nauczaniem Pawła**

judeochrześcijanie którzy **pozostają pod wpływem nauczania tradycyjnego** o roli Prawa i wyłączności Izraela jako ludu Bożego

poganochrześcijanie którzy **podzielają stanowisko Pawła**

poganochrześcijanie

- List do Rzymian to interwencja Pawła – w społeczności toczy się rywalizacja pomiędzy judeochrześcijanami a poganochrześcijanami oraz spór o formę pobożności w kontekście dostępnej w Chrystusie wolności i uniwersalnej zasady usprawiedliwienia - z wierności Boga i zaufania Bogu.
- List można określić jako wypowiedź motywującą i korygującą. Jest zachętą do oparcia się na Bogu, który jest wierny swoim obietnicom. List jest próbą doprowadzenia do jedności, do poczucia współudziału w Chrystusie wszystkich wierzących jako jednego organizmu.
- LdRz jest znacznie bardziej skoncentrowany na praktyce życia chrześcijańskiego niż się to zwykle przyjmuje.
- Judeochrześcijanie są bardzo ważną grupą jako odbiorcy przesłania Pawła.

- Ostateczny argument jest pozytywny:

to miłość Boga, Chrystusa oraz społeczność i świadectwo Ducha Świętego o miłości Boga są bezcenne i powinny najmocniej motywować chrześcijan do oddania się Bogu i służenia całym życiem Panu.

Struktura Listu do Rzymian

SEKCJA A [1,1- 5] - Paweł w służbie Ewangelii Boga o Jego Synu (spełnienie prorockich zapowiedzi)

SEKCJA B [1,6-7] – Pozdrowienia i zachęta

SEKCJA C [1,8-17] - Zapowiedź odwiedzin; nadzieja pociechy ze wspólnoty wiary

SEKCJA D – 1,18 – 7,25

SEKWENCJA A1 [1,18-5,21] - Uspr. w Ch. spełnieniem obietnic pism; wierność Boga

SEKWENCJA B1 [6,1-7,25] – Służba Bogu w wolności od Prawa (w nowości Ducha)

SEKCJA E [8,1-39] - Wierzący są zapowiedzią nowej rzeczywistości; już doświadczają miłości Ojca i Syna, bliskości w Duchu Świętym i bezpieczeństwa w Chrystusie

SEKCJA D1 – 9,1 – 15,13

SEKWENCJA A2 [9,1-11,36] – Uspr. w Ch. spełnieniem obietnic pism; wierność Boga

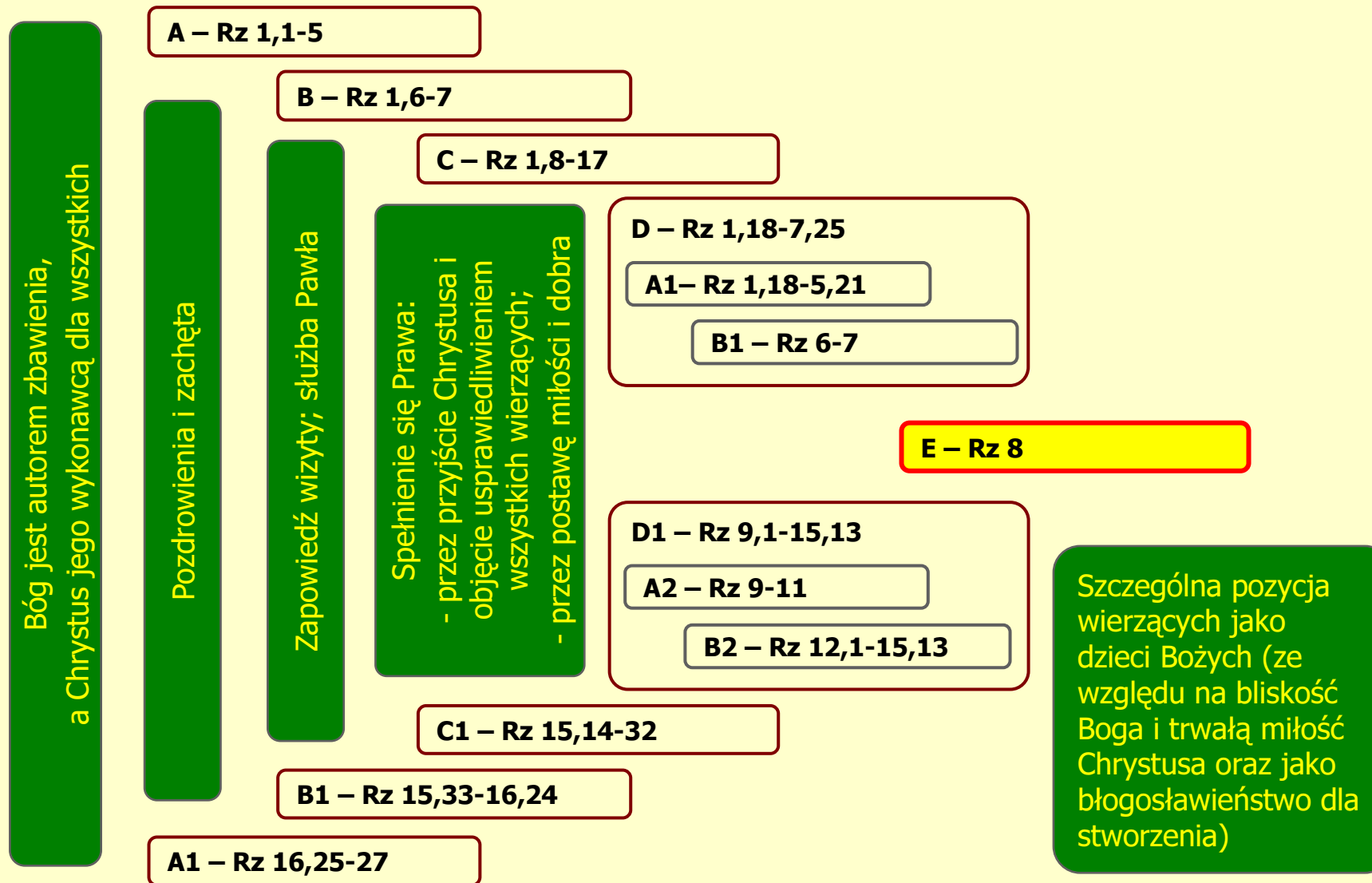
SEKWENCJA B2 [12,1-15,13] – Życie jako służba Bogu; poddanie prawu miłości

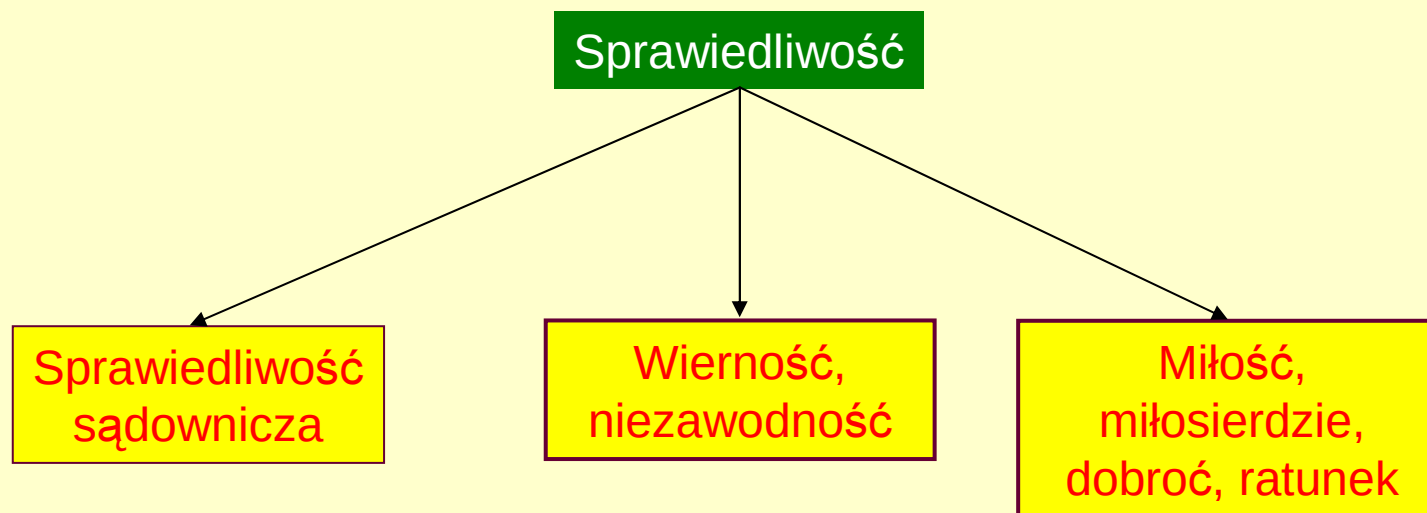
SEKCJA C1 [15,14-32] - Zapowiedź odwiedzin, plany misyjne i nadzieja pociechy

SEKCJA B1 [15,33-16,24] – Pozdrowienia i wezwanie

SEKCJA A1 [16,25-27] – Doksologia. Bóg spełnia obietnicę odkupienia w Chrystusie dla wszystkich

Struktura Listu do Rzymian

Wydaje się, że powinniśmy bardziej docenić w LdRz również inne znaczenia określenia „sprawiedliwość Boża” niż tylko jako sprawiedliwość sądowniczą...

Prawo – żonglerka znaczeniami

Rz 3; Rz 10 – miejsca krytyki
idei usprawiedliwienia przez
uczynki Prawa

Rz 4 - Argumentacja za
usprawiedliwieniem przez
przykład Abrahama

Rz 7 – ukazanie Prawa
jako duchowego,
dobrego i świętego

Prawo ≡ Pięcioksiąg
(czasem: obietnice Boga zawarte w Pięcioksięgu)

Prawo ≡ kodeks Prawa otrzymany na Synaju

Prawo ≡ kodeks Prawa otrzymany na Synaju
(czasem: uczynki Prawa)
+
Fatalne rozpoznanie jego sensu i roli:
Można zyskać usprawiedliwienie w oparciu o samo
wytrwałe i skrupulatne wypełnianie przykazań,
bez zdania się w tej kwestii na Boga.

Rozbudowane olbrzymią tradycją.

„Usprawiedliwienie z wiary” jako skrót myślowy Wierność Chrystusa → ufność człowieka Chrystusowi

7024 – v 3fs Pp	2274 – Pi	354 – v 3ms pl	4391* – Pd	1068 – v 3msjq	1068 – v qa	4388 – Pp 3ms
עֲפֹלָה	הִנֵּה	יִאָחֵר:	לֹא	יָבֹא	כִּי-בֹא	תִּפְּהֶ-לִי
zginie	Oto	.się_opóźni	nie	,przyjdzie	⁵ pewnością_z_(gdyż)	,jej_oczekuj
'upp ^a lā ^h	hinne ^h	j ^o ahēr	lō'	jābō'	bō' ← kī	lō ← ḥakke ^h
2762 – v 3ms qī	589* – nC fsc 3ms	7700 – a ms	994 – Pp 3ms	6155 – nC fsc 3ms	4001 – v 3fs qp	
יִחְיֶה:	בְּאֵמוּנָתִי	וְצַדִּיק	בּוֹ	נַפְשִׁי	לֹא-יִשְׂרָה	
.będzie_życ	swej_wierności_w	sprawiedliwy_a	,sobie_w	swej_duszy	prawej_mający_nie	
ihie ^h	be ^a mûnātō	w ^a caddiq	bō	napšō	jāšrā ^h ← lō'	

Ha 2,4 a Rz 1,17

Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

Paweł stworzył określenie, które wydaje się być celowo syntetyczne. Odbiorcy listu, którzy znają obie wersje, potrafią uchwycić grę Pawła i zrozumieć, że chodzi o zebranie w jedno dwóch rzeczywistości: **wierności Boga i odpowiedzi zaufania Bogu przez człowieka.**

Ha 2,4 (LXX): „ἐὰν ὑποστείλῃται οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται”

Tylko jedna ekonomia zbawienia

Listy do Rzymian i do Galacjan dają świadectwo, że Paweł miał przekonanie, iż była i nadal pozostaje wyłącznie jedna ekonomia zbawienia, jedna podstawa usprawiedliwienia i pojednania z Bogiem.

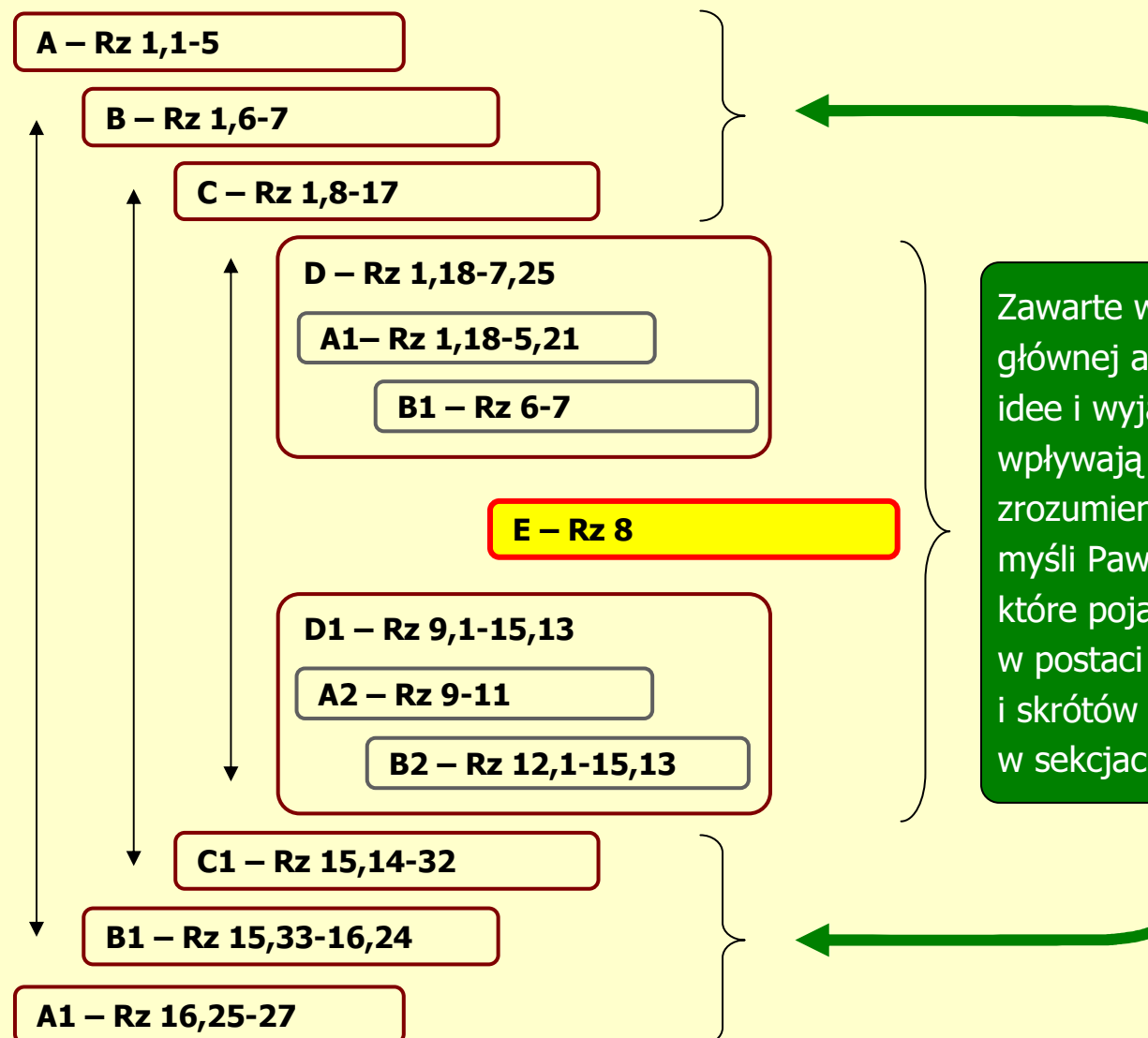
- Podstawą tą są wola Boga i Jego wierność złożonym obietnicom (obie są pochodnymi charakteru Boga).
- Człowiek wchodzi w rzeczywistość pojednania z Bogiem poprzez złożenie ufności w Boga, w Chrystusie.
- Prawo nigdy nie było drogą do usprawiedliwienia w tym sensie, że człowiek mógł liczyć wyłącznie na własne siły i oczekiwać od Boga usprawiedliwienia jako zapłaty.

Kilka uwag wstępnych zanim wejdziemy w tekst...

Porządek omówienia

SEKCJE skrajne A i A1, B i B1 oraz C i C1 omówimy warstwami.

A pozostałe...
jeszcze zobaczymy
😊

Zawarte w części głównej argumentacji idee i wyjaśnienia wpływają na zrozumienie myśli Pawła, które pojawiają się w postaci haseł i skrótów myślowych w sekcjach skrajnych.

Sposób Pawła

Pamiętajmy o sposobie, jaki obrał Paweł na drodze do celu, by usunąć błędne wyobrażenia i pomóc w odkryciu jedności wszystkich wierzących w Chrystusie.

- uznanie, pochwała,
podkreślenie właściwej
drogi, słusznego wyboru i
postawy, potwierdzenie
właściwej pozycji

- krytyka, wykazanie
błędu, niezdolności,
braków, sprzeciwu, braku
wierności

Poganochrześcijanie	Judeochrześcijanie

- Afirmacja (w części głównej szczególnie przez podkreślenie wypełnienia się pism)
- Krytyka
- Wykład (objaśnianie i ilustrowanie, argumentacja przez pisma, argumentacja z doświadczenia)
- Przykład – własny i innych
- Włączenie i zaangażowanie w działania, które wyrażają właściwą perspektywę

Główne zabarwienie warstw Listu do Rzymian

A – Rz 1,1-5

B – Rz 1,6-7

C – Rz 1,8-17

D – Rz 1,18-7,25

A1 – Rz 1,18-5,21

B1 – Rz 6-7

E – Rz 8

D1 – Rz 9,1-15,13

A2 – Rz 9-11

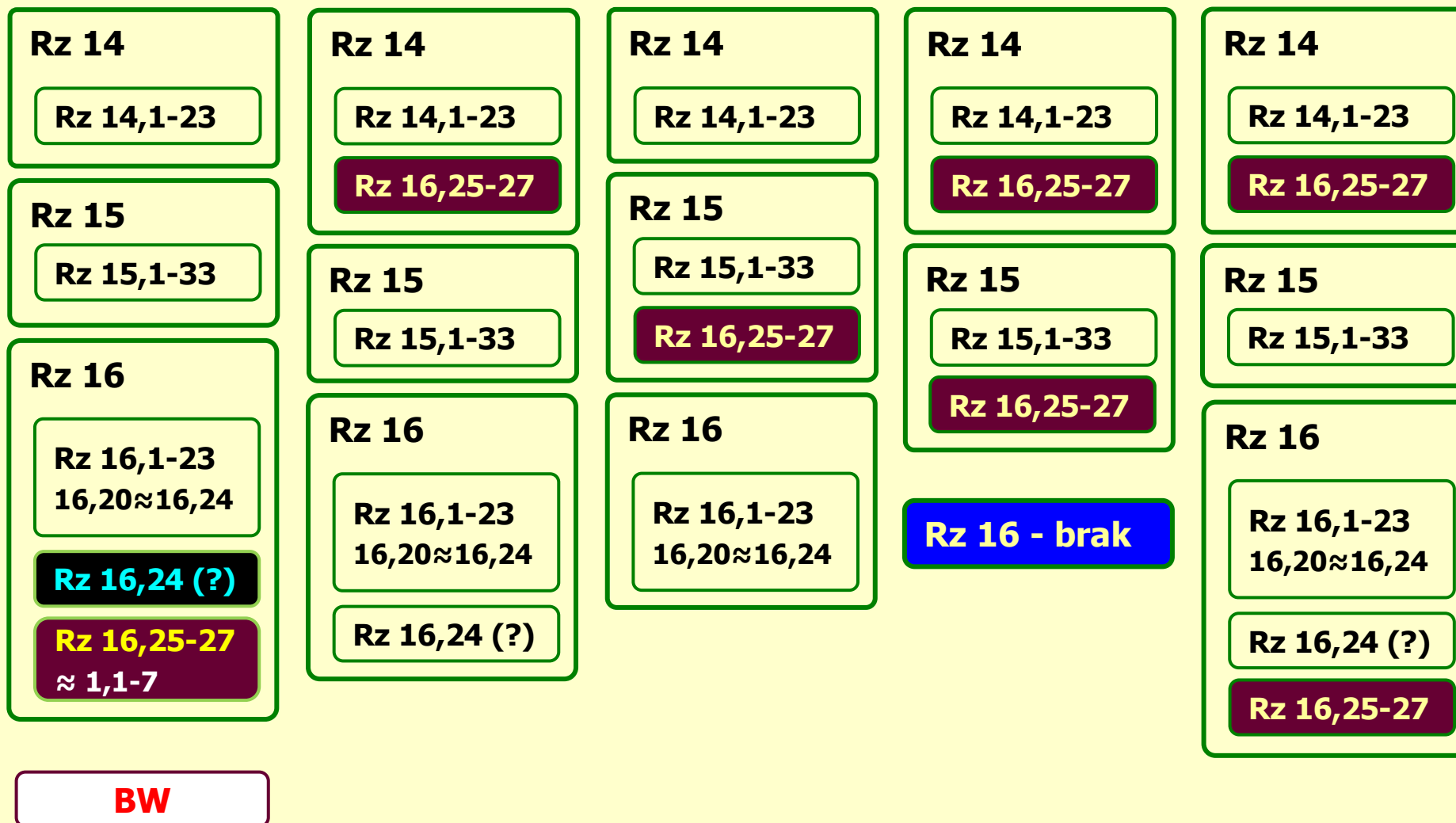
B2 – Rz 12,1-15,13

C1 – Rz 15,14-32

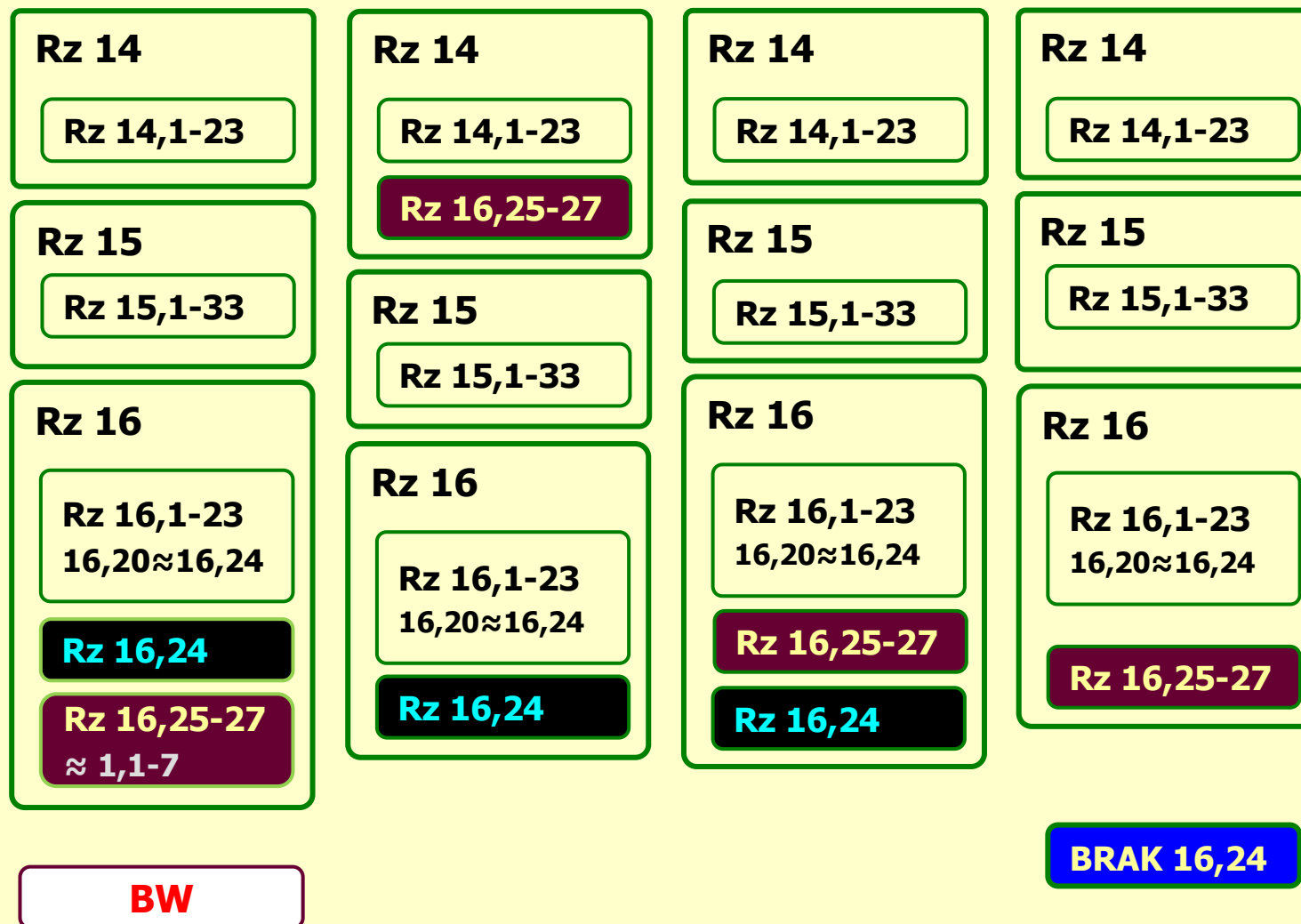
B1 – Rz 15,33-16,24

A1 – Rz 16,25-27

Zakończenie Listu do Rzymian – problem obiektywny „wędrująca doksologia”

Zakończenie Listu do Rzymian – problem obiektywny „wędrujący i znikający werset 16,24b”

*Chwałą Bożą jest rzecz ukryć,
a chwałą królów rzecz zbadać.*

Prz 25,2

WARSTAWA I - SEKCJE A i A1

Listu do Rzymian

Rz 1

- (1) Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, **powołany na apostoła, wyznaczony do zwiastowania ewangelii Bożej,**
- (2) **którą Bóg** przedtem zapowiedział **przez swoich proroków w Pismach Świętych**
- (3) o Synu swoim, potomku Dawida według ciała,
- (4) który według ducha uświęcenia został ustanowiony Synem Bożym w mocy przez zmartwychwstanie, o Jezusie Chrystusie, Panu naszym,
- (5) przez którego **otrzymaliśmy łaskę i apostołstwo, abyśmy dla imienia jego przywieśli do posłuszeństwa wiary wszystkie narody,**

Rz 16

- (25) A temu, który ma moc utwierdzić was według **ewangelii mojej i zwiastowania o Jezusie Chrystusie, według objawienia tajemnicy,** przez długie wieki milczeniem pokrytej,
- (26) ale **teraz objawionej i przez pisma prorockie według postanowienia wiecznego Boga obwieszczonej wszystkim narodom, żeby je przywieść do posłuszeństwa wiary -**
- (27) Bogu, który jedynie jest mądry, niech będzie chwała na wieki wieków przez Jezusa Chrystusa. Amen.

Powtórzenia i idee pokrewne

- Paweł jako zwiastun Ewangelii i generalnie samo rozgłaszanie Ewangelii
- Paweł sługa Jezusa Chrystusa – Ewangelia oparta na zwiastowaniu Pana
- Ewangelia jest od Boga; pod Jego nadzorem spełnia się i ujawnia
- Pisma proroków – wcześniej zapowiedziana Ewangelia
- Posłuszeństwo wiary dla wszystkich ludów

Różnice

- Powołanie apostolskie (?)
- Podkreślenie dwoistej natury Chrystusa: z linii Dawida (po ludzku) i z linii Boga (Syn Boży w mocy Ducha)
- Zwiastowanie samego Pana Jezusa
- Mądrość Boga

A a1 (1a) Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, powołany na apostoła,

b1 (1b) *wyznaczony do zwiastowania ewangelii Boga,*

B a (2) którą przedtem zapowiedział przez swoich proroków
w Pismach Świętych (3a) o Synu swoim,

b a1 (3b) potomku Dawida

b1 (3c) według ciała,

a2 (4a) który *został ustanowiony Synem Bożym w mocy*

b2 (4b) według ducha uświęcenia przez zmartwychwstanie,

a1 (4c) o Jezusie Chrystusie, Panu naszym,

A1 a2 (5a) przez którego otrzymaliśmy łaskę i apostołstwo,

b2 (5b) *abyśmy przywiedli do posłuszeństwa wiary wszystkie narody
dla imienia jego,*

A a1 (1a) Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, powołany na apostoła,
b1 (1b) wyznaczony do zwiastowania ewangelii *Boga*,

Wychodzi od Boga i do
Boga powraca, ze
względu na samego Boga

B a (2) którą przedtem zapowiedział przez swoich proroków
w Pismach Świętych (3a) o Synu swoim,

Chrystus
sednem
Dobrej
Nowiny.

b a1 (3b) potomku Dawida

b1 (3c) według ciała,

a2 (4a) który *został ustanowiony Synem Bożym w mocy*

b2 (4b) według ducha uświęcenia przez zmartwychwstanie,

a1 (4c) o Jezusie Chrystusie, Panu naszym,

A1 a2 (5a) przez którego otrzymaliśmy łaskę i apostołstwo,

b2 (5b) abyśmy *przywiedli do posłuszeństwa wiary wszystkie narody*
dla imienia jego,

„Imię Jego” – Wyj 34,5-7

Wyj 34 (BT)

(5a) A Pan zstąpił w obłoku,

(5b) i [Mojżesz] zatrzymał się koło Niego, i wypowiedział imię Jahwe.

(6) Przeszedł Pan przed jego oczyma i wołał:

(6b) Jahwe, Jahwe, Bóg miłosierny i łagodny, nieskory do gniewu, bogaty w łaskę i wierność, (7) zachowujący swą łaskę w tysiączne pokolenia, przebaczący niegodziwość, niewierność, grzech, lecz nie pozostawiający go bez ukarania, ale zsyłający kary za niegodziwość ojców na synów i wnuków aż do trzeciego i czwartego pokolenia.

Widzimy takie przedstawienie Boga np. w:

Lb 14,18 Pan nierychły do gniewu i bardzo łaskawy przebacza winę i występki, choć nie pozostawia bez kary, lecz za winę ojców nawiedza synów do trzeciego i czwartego pokolenia.

Ps 86,15 Ty zaś, Panie, jesteś Bogiem miłosiernym i łaskawym, nierychłym do gniewu, wielce łaskawym i wiernym.

Ps 145,8 Łaskawy i miłosierny jest Pan, nierychły do gniewu i pełen łaski.

Jl 2,13 Rozdzierajcie swoje serca, a nie swoje szaty, i nawróćcie się do Pana, swojego Boga, gdyż On jest łaskawy i miłosierny, nierychły do gniewu i pełen litości, i żał mu karania!

Ne 9,17 (...) Ale Ty jesteś Bogiem odpuszczenia, miłosiernym i litościwym, cierpliwym i wielce łaskawym, więc ich nie opuściłeś.

Jon 4,2 (...) wiedziałem bowiem, że Ty jesteś Bogiem łaskawym i miłosiernym, cierpliwym i pełnym łaski, który żałuje nieszczęścia.

A a1 (1a) Paweł, sługa Jezusa Chrystusa, powołany na apostoła,
b1 (1b) wyznaczony do zwiastowania ewangelii *Boga*,

Wychodzi od Boga i do
Boga powraca, ze
względu na samego Boga

B a (2) którą przedtem zapowiedział przez swoich proroków
w Pismach Świętych (3a) o Synu swoim,

Chrystus
sednem
Dobrej
Nowiny.

b a1 (3b) potomku Dawida

b1 (3c) według ciała,

a2 (4a) który *został ustanowiony Synem Bożym w mocy*

b2 (4b) według ducha uświęcenia przez zmartwychwstanie,

a1 (4c) o Jezusie Chrystusie, Panu naszym,

A1 a2 (5a) przez którego otrzymaliśmy łaskę i apostołstwo,

b2 (5b) abyśmy *przywiedli do posłuszeństwa wiary wszystkie narody*
dla imienia jego,

A (25a) A temu, który ma moc utwierdzić was

B a1 (25b) według ewangelii mojej

b1 (25b) i zwiastowania *Jezusa Chrystusa*,

c1 (25c) według objawienia tajemnicy, przez długie wieki
milczeniem pokrytej,

d1 (26a) ale teraz objawionej

a2 (26b) i przez pisma prorockie

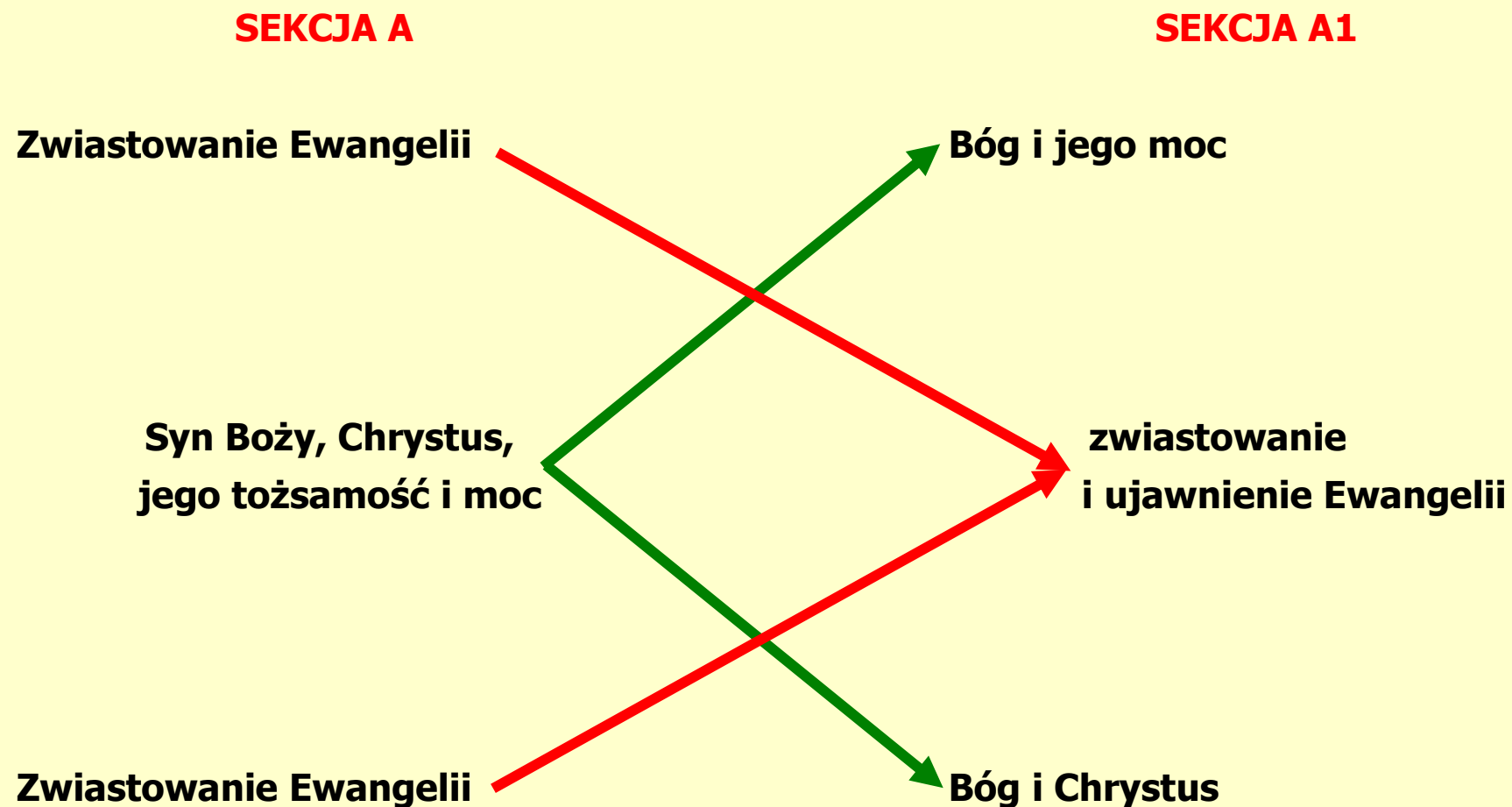
b2 (26c) według postanowienia wiecznego Boga,

c2 (26d) żeby je przywieść do posłuszeństwa wiary

d2 (26e) wszystkim narodom, *obwieszczonej* –

A1 (27) Bogu, który jedynie jest mądry, niech będzie chwała na wieki wieków
przez Jezusa Chrystusa. Amen.

SEKCJA A1 a SEKCJA A – wymiana akcentów?

Przerwa...

Czas na pytania

i małą przerwę – 5 min.

*Chwałą Bożą jest rzecz ukryć,
a chwałą królów rzecz zbadać.*

Prz 25,2

WARSTAWA II - SEKCJE B i B1

Listu do Rzymian

(6) wśród których jesteście i wy, powołani przez Jezusa Chrystusa;
(7) wszystkim, którzy jesteście w Rzymie, umiłowanym Boga, powołanym świętym: Łaska wam i pokój od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa.

(33) A Bóg pokoju niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

Rz 16

(1) A polecam wam Febę, siostrę naszą, która jest diakonisą zboru w Kenchreach, (2) abyście ją przyjęli w Panu, jak przystoi świętym, i wspierali ją w każdej sprawie, jeśliby od was tego potrzebowała, bo i ona była wielu pomocna, również mnie samemu. (3) Pozdrówcie Pryskę i Akwilę, współpracowników moich w Chrystusie Jezusie, (4) którzy za moje życie szyi swej nadstawili, którym nie tylko ja sam dziękuję, ale i wszystkie zbory pogańskie, [...]

(16) Pozdrówcie jedni drugich pocałunkiem świętym. **Pozdrawiają was wszystkie zbory Chrystusowe.**

(17) A proszę was, bracia, abyście się strzegli tych, którzy wzniecają spory i zgorszenia wbrew nauce, którą przyjęliście; unikajcie ich. (18) Tacy bowiem nie służą Panu naszemu, Chrystusowi, ale własnemu brzuchowi, i przez piękne a pochlebne słowa zwodzą serca prostaczków.

(19) **Albowiem posłuszeństwo wasze znane jest wszystkim; dlatego raduję się z was i chcę, abyście byli mądrzy w tym, co dobre, a czyści wobec zła. (20) A Bóg pokoju rychło zetrze szatana pod stopami waszymi. Łaska Pana naszego, Jezusa, niechaj będzie z wami.**

(21) Pozdrawia was Tymoteusz, współpracownik mój, i Lucjusz, i Jazon, i Sozypater, rodacy moi. [...]

(24) Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

A1 (6a) Wśród których jesteście i wy,

B1 (6b) powołani przez Jezusa Chrystusa;

A2 (7a) Wszystkim, którzy jesteście w Rzymie,

B2 (7b) umiłowanym Boga, powołanym świętym:
Łaska wam i pokój od Boga, Ojca naszego,
i Pana Jezusa Chrystusa.

Rz 1,5 „(5) przez którego otrzymaliśmy łaskę i apostołstwo, abyśmy [przywiedli do posłuszeństwa wiary wszystkie narody] dla imienia jego,”

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

[Rz 15] (33) **A Bóg pokoju niech będzie z wami wszystkimi. Amen.**

[Rz 16] (1) **A polecam wam** Febę, siostrę naszą, która jest diakonisą zboru w Kenchreach, (2) abyście ją przyjęli w Panu, jak przystoi świętym, i wspierali ją w każdej sprawie, jeśli od was tego potrzebowała, bo i ona była wielu pomocna, również mnie samemu. (3) **Pozdrówcie** Pryskę i Akwilę, współpracowników moich w Chrystusie Jezusie, (4) którzy za moje życie szyi swej nadstawili, którym nie tylko ja sam dziękuję, ale i wszystkie zbory pogańskie, (5) także zbór, który jest w ich domu. **Pozdrówcie** Epeneta, umiłowanego mojego, który jest pierwszym wierzącym w Chrystusa w Azji. (6) **Pozdrówcie** Marię, która wiele dla was się natrudziła. (7) **Pozdrówcie** Andronika i Junię, rodaków moich i współwięźniów moich, którzy są [*znaczeni / zaszczytnie znani*] między apostołami, a którzy już przede mną byli chrześcijanami. (8) **Pozdrówcie** Ampliata, umiłowanego mojego w Panu. (9) **Pozdrówcie** Urbana, współpracownika naszego w Chrystusie, i Stachysa, umiłowanego mego. (10) **Pozdrówcie** Apellesa, wypróbowanego w Chrystusie. **Pozdrówcie** tych, którzy są z domu Arystobula. (11) **Pozdrówcie** Herodiona, rodaka mego. **Pozdrówcie** tych, którzy są z domu Narcyza, a należą do Pana. (12) **Pozdrówcie** Tryfenę i Tryfozę, które pracują w Panu. **Pozdrówcie** Persydę, umiłowaną, która wiele pracowała w Panu. (13) **Pozdrówcie** Rufa, wybranego w Panu, i matkę jego, i moją. (14) **Pozdrówcie** Asynkryta, Flegonta, Hermesa, Patrobę, Hermasa i braci, którzy są z nimi. (15) **Pozdrówcie** Filologa i Julię, Nereusza i siostrę jego, i Olimpasa, i (*tych*) *którzy są z nimi*, wszystkich świętych. (16) **Pozdrówcie jedni drugim** pocałunkiem świętym. **Pozdrawiają** was wszystkie zbory Chrystusowe.

(17) A proszę was, bracia, abyście się strzegli tych, którzy wzniecają spory i zgorszenia wbrew nauce, którą przyjęliście; *czyniących* - unikajcie ich. (18) Tacy bowiem Panu naszemu, Chrystusowi *nie służą*, ale własnemu brzuchowi, i przez piękne a pochlebne słowa zwodzą serca prostaczków. (19) Albowiem posłuszeństwo wasze znane jest wszystkim; dlatego z was *raduję się* i chcę, abyście byli mądrzy w tym, co dobre, a czyści wobec zła. (20) **A Bóg pokoju zetrze szatana pod stopami waszymi *rychło*. Łaska Pana naszego, Jezusa, niechaj będzie z wami.**

(21) **Pozdrawia** was Tymoteusz, współpracownik mój, i Lucjusz, i Jazon, i Sozypater, rodacy moi. (22) **Pozdrawiam** was w Panu ja, Tercjusz, który ten list pisałem. (23) **Pozdrawia** was Gajus, gospodarz mój i całego zboru. **Pozdrawia** was Erast, skarbnik miejski, i brat Kwartus.

(24) **Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi.**

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

[Rz 16] (1) **A polecam wam**

Febę, siostrę naszą, która jest diakonisą zboru w Kenchreach, (2) abyście ją przyjęli w Panu, jak przystoi świętym, i wspierali ją w każdej sprawie, jeśli od was tego potrzebowała, bo i ona była wielu pomocna, również mnie samemu.

(3) **Pozdrówcie**

Pryskę i Akwilę, współpracowników moich w Chrystusie Jezusie, (4) którzy za moje życie szyi swej nadstawili, którym nie tylko ja sam dziękuję, ale i wszystkie zbory pogańskie, (5) także zbór, który jest w ich domu.

Pozdrówcie

Epeneta, umiłowanego mojego, który jest pierwszym wierzącym w Chrystusa w Azji.

(6) **Pozdrówcie**

Marię, która wiele dla was się natrudziła.

(7) **Pozdrówcie**

Andronika i Junię, rodaków moich i współwięźniów moich, którzy są [*znaczeni / zaszczytnie znani*] między apostołami, a którzy już przede mną byli chrześcijanami.

(8) **Pozdrówcie**

Ampliata, umiłowanego mojego w Panu.

(9) **Pozdrówcie**

Urbana, współpracownika naszego w Chrystusie, i Stachysa, umiłowanego mego.

(10) **Pozdrówcie**

Apellesa, wypróbowanego w Chrystusie.

Pozdrówcie

tych, którzy są z domu Arystobula.

(11) **Pozdrówcie**

Herodiona, rodaka mego.

Pozdrówcie

tych, którzy są z domu Narcyza, a należą do Pana.

(12) **Pozdrówcie**

Tryfenę i Tryfozę, które pracują w Panu.

Pozdrówcie

Persydę, umiłowaną, która wiele pracowała w Panu.

(13) **Pozdrówcie**

Rufa, wybranego w Panu, i matkę jego, i moją.

(14) **Pozdrówcie**

Asynkryta, Flegonta, Hermesa, Patrobę, Hermasa i braci, którzy są z nimi.

(15) **Pozdrówcie**

Filologa i Julię, Nereusza i siostrę jego, i Olimpasa, i (*tych*) którzy są z nimi, wszystkich świętych.

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

Paweł wymienia:

- rodaków (Żydów) i pogan,
- kobiety i mężczyzn,
- imiona żydowskie, greckie i łacińskie,
- imiona typowe dla niewolników i wyzwolenców oraz domy (prawdopodobnie) wysoko postawionych mieszkańców Rzymu.

Paweł dookreśla osoby podkreślając bliskość, ciepło relacji i uznanie.

- umiłowany (mój [Epenet, Stachys]), umiłowany w Panu
- współwięźniowie
- znaczni
- wypróbowany w Chrystusie
- należący do Pana
- wybrany w Panu
- święty

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

Paweł wielokrotnie podkreśla postawę służby, zaangażowania i poświęcenia.

- (Feba) niosła pomoc (patrona) wielu i Pawłowi
- współpraca, nadstawienie szyi
- trudzenie się dla wierzących w Rzymie (... również)
- doświadczonych apostołów
- współpraca
- praca w Panu
- wiele pracy w Panu.

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

Paweł dobitnie podkreśla oddanie się Panu przez wskazane osoby (lub by uczyniono coś ze względu na Pana).

- 16,2 – „abyście ja przyjęli **w Panu**”
- 16,3 – „współpracowników moich **w Chrystusie Jezusie**”
- 16,5 – „jest pierwszym wierzącym **w Chrystusa** w Azji”
- 16,11 – „należą do **Pana**”
- 16,7 – „przede mną byli **chrześcijanami**”
- 16,8 – „umiłowanego mojego **w Panu**”
- 16,9 – „współpracownika mojego **w Panu**”
- 16,10 – „wypróbowanego **w Chrystusie**”
- 16,11 – „a należą do **Pana**”
- 16,12 – „pracują **w Panu**”
- 16,12 – „która wiele pracowała **w Panu**”
- 16,13 – „wybranego **w Panu**”
- 16,15 – „wszystkich **świętych**”
- 16,16 – „pozdrawiają was wszystkie zbory **Chrytusowe**”

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

[Rz 15] (33) A Bóg pokoju niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

[Rz 16] (1) A polecam wam Febę, siostrę naszą, która jest diakonisą zboru w Kenchreach, (2) abyście ją przyjęli w Panu, jak przystoi świętym, i wspierali ją w każdej sprawie, jeśli od was tego potrzebowała, bo i ona była wielu pomocna, również mnie samemu. (3) Pozdrówcie Pryske i Akwile, współpracowników moich w Chrystusie Jezusie, (4) którzy także z wami są, (5) i pozdrówcie ich w Chrystusie.

Pozdrówcie ...

(16) Pozdrówcie jedni drugich pocałunkiem świętym.

Pozdrawiają was wszystkie zbory Chrystusowe.

jego, i moją. (14) Pozdrówcie Asynkryta, Flegonta, Hermesa, Patrobę, Hermasa i braci, którzy są z nimi. (15) Pozdrówcie Filologa i Julię, Nereusza i siostrę jego, i Olimpasa, i *(tych) którzy są z nimi*, wszystkich świętych. (16) Pozdrówcie jedni drugich pocałunkiem świętym. Pozdrawiają was wszystkie zbory Chrystusowe.

(17) A proszę was, bracia, abyście się strzegli tych, którzy wzniecają spory i zgorszenia wbrew nauce, którą przyjęliście; *czyniących* - unikajcie ich. (18) Tacy bowiem Panu naszemu, Chrystusowi *nie służą*, ale własnemu brzuchowi, i przez piękne a pochlebne słowa zwodzą serca prostaczków. (19) Albowiem posłuszeństwo wasze znane jest wszystkim; dlatego z was *raduję się* i chcę, abyście byli mądrzy w tym, co dobre, a czyści wobec zła. (20) A Bóg pokoju zetrze szatana pod stopami waszymi *rychło*. Łaska Pana naszego, Jezusa, niechaj będzie z wami.

(21) Pozdrawia was Tymoteusz, współpracownik mój, i Lucjusz, i Jazon, i Sozypater, rodacy moi. (22) Pozdrawiam was w Panu ja, Tercjusz, który ten list pisałem. (23) Pozdrawia was Gajus, gospodarz mój i całego zboru. Pozdrawia was Erast, skarbnik miejski, i brat Kwartus.

(24) Łaska Pana naszego, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi.

SEKCJA B1 - Rz 15,33-16,24 (BW+kor.)

[Rz 15] (33) A Bóg pokoju niech będzie z wami wszystkimi. Amen.

[Rz 16] (1) A polecam wam Febę, siostrę naszą, która jest diakonisą zboru w Kenchreach, (2) abyście ją przyjęli w Panu, jak przystoi świętym, i wspierali ją w każdej sprawie, jeśli od was tego potrzebowała, bo i ona była wielu pomocna, również mnie samemu. (3) Pozdrówcie Pryskę i Akwile, współpracowników moich w Chrystusie Jezusie,

(4) którzy także z wami są, i (5) którzy są w Chrystusie, (6) abyście ich pozdrowili z moim pozdrowieniem i z pozdrowieniem wszystkich świętych. (7) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(8) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (9) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (10) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(11) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (12) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (13) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(14) Pozdrówcie Asynkryta, Flegonta, Hermesa, Patrobę, Hermasa i braci, którzy są z nimi. (15) Pozdrówcie Filologa i Julię, Nereusza i siostrę jego, i Olimpasa, i (tych) którzy są z nimi, wszystkich świętych. (16) Pozdrówcie jedni drugich pocałunkiem świętym. Pozdrawiają was wszystkie zbory Chrystusowe.

(17) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (18) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (19) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(20) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (21) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (22) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(23) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (24) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (25) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(26) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (27) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (28) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(29) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (30) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (31) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(32) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (33) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (34) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(35) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (36) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (37) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(38) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (39) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (40) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

(41) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (42) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem. (43) Pozdrówcie również wszystkich, którzy są z wami, i pozdrówcie ich z moim pozdrowieniem.

- A1 a** (17a) A proszę was, bracia, abyście się strzegli tych,
b (17b) którzy wzniecają spory i zgorszenia
c (17c) wbrew nauce, którą przyjęliście;
b1 (17d) *czyniących* -
a1 (17e) unikajcie ich.

B1 (18) Tacy bowiem Panu naszemu, Chrystusowi *nie służą*, ale własnemu
brzuchowi, i przez piękne a pochlebne słowa zwodzą serca prostaczków.

- A2 a** (19a) Albowiem posłuszeństwo wasze znane jest wszystkim;
b (19b) dlatego z was *raduję się*
a1 a1 (19c) i chcę, abyście byli mądrzy
b1 (19d) w tym, co dobre,
a2 (19e) a czyści
b2 (19f) wobec zła.

B2 (20) A Bóg pokoju zetrze szatana pod stopami waszymi *rychło*.
Łaska Pana naszego, Jezusa, niechaj będzie z wami.

Przerwa...

Czas na pytania

i małą przerwę – 5 min.

*Chwałą Bożą jest rzecz ukryć,
a chwałą królów rzecz zbadać.*

Prz 25,2

WARSTAWA III - SEKCJE C i C1

Listu do Rzymian

SEKCJA C - Rz 1,8-17 (BW+kor.)

A (8) Najpierw dziękuję Bogu mojemu przez Jezusa Chrystusa za was wszystkich, że wiara wasza słynie po całym świecie.

B (9a) Świadkiem bowiem jest mi Bóg, któremu służę w duchu moim przez zwiastowanie ewangelii Syna jego,

C a1 (9b) że nieustannie o was pamiętam (10) zawsze w modlitwach moich, prosząc, żeby mi się wreszcie udało za wolą Bożą przyjść do was.

b1 (11) *Pragnę bowiem ujrzeć was, abym mógł wam udzielić nieco z duchowego daru łaski dla umocnienia was,*

D (12) To znaczy, aby doznać wśród was pociechy przez obopólną wiarę, waszą i moją.

C1 a2 (13a) A nie chcę, bracia, abyście nie wiedzieli, że często zamierzałem przybyć do was, *lecz aż do tej chwili miałem przeszkody,*

b2 (13b) *aby zebrać jakiś plon i wśród was, podobnie jak wśród innych narodów.*

B1 (14) Greków i nie Greków, mądrych i niemądrych *jestem dłużnikiem.* (15) Tak więc, jeśli o mnie idzie, gotów jestem zwiastować ewangelię i wam w Rzymie.

A1 (16) Albowiem nie wstydzę się ewangelii Chrystusowej, jest ona bowiem mocą Bożą ku zbawieniu każdego, kto wierzy, najpierw Żyda, potem Greka, (17) Bo usprawiedliwienie Boże w niej *jest objawiane*, z wiary w wiarę, jak napisano: A sprawiedliwy z wiary żyć będzie.

Koniec

Dziękuję za uwagę

To już koniec na dzisiaj.